

EUROPESE UNIE

Comité van de Regio's

EGTS-monitoringverslag 2013 Naar een nieuw cohesiebeleid

Samenvatting

**Deze samenvatting werd geschreven door Jürgen Pucher, Alexandra Frangenheim en Alice Radzyner van METIS GmbH.
De tekst weerspiegelt niet het officiële standpunt van het Comité van de Regio's.**

Meer informatie over de Europese Unie en het Comité van de Regio's kunt u vinden op het internet: <http://www.europa.eu> en <http://www.cor.europa.eu>.

© Europese Unie, februari 2014

Citeren uit de tekst is alleen toegestaan met uitdrukkelijke bronvermelding.

Samenvatting

Het Comité van de Regio's publiceert regelmatig een monitoringverslag over de ontwikkeling van de Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS). Eind 2013 bestonden er in totaal 43 EGTS, waarbij ongeveer 750 nationale, lokale en regionale overheden uit 20 verschillende EU-lidstaten waren betrokken. Nog eens 16 EGTS zijn momenteel in voorbereiding.

Rechtskader en nationale uitvoering

Verordening (EU) 1302/2013 tot wijziging van Verordening (EG) 1082/2006 betreffende een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS) werd goedgekeurd op 17 december 2013 en treedt op 22 juni 2014 in werking. Deze nieuwe verordening vereenvoudigt de procedures en zorgt ervoor dat er meer instanties in aanmerking komen voor deelname aan een EGTS. Dat komt het functioneren van de EGTS ten goede en sluit aan bij de voorstellen van het CvDR. Andere verordeningen met betrekking tot het nieuwe cohesiebeleid openen nieuwe perspectieven voor de EGTS.

Eind 2013 was de situatie in de lidstaten niet veranderd ten opzichte van 2012. In praktisch alle lidstaten is nationale regelgeving van kracht, met uitzondering van Oostenrijk, België en Duitsland.

Met de toetreding van Kroatië tot de EU op 1 juli 2013 zijn nieuwe mogelijkheden ontstaan voor de oprichting van nieuwe EGTS en is een nieuwe fase ingeluid in de ontwikkeling van EGTS. De lokale en regionale overheden van Kroatië zijn zeer actief in EGTS-projecten, zoals de Centraal-Europese vervoerscorridor. Het CvDR heeft zijn best gedaan om de EGTS op de agenda te krijgen in de fase voorafgaand aan de toetreding van het land.

Kroatië voert de EGTS-verordening uit middels een wet die op 1 juli 2013 in werking is getreden.

Verslag over de stand van zaken betreffende EGTS

EGTS die in 2013 of eind 2012 zijn opgericht

Tussen eind 2012 en eind 2013 zijn elf Europese groeperingen voor territoriale samenwerking opgericht (waarvan zes in 2012). Deze nieuwe EGTS bevinden zich hoofdzakelijk in Midden-Europa en zijn merendeels in het leven geroepen om bestaande projecten of programma's van een institutioneel kader te voorzien. Zij oefenen derhalve een traditionele functie uit.

Tabel 1. Nieuwe EGTS die onderwerp zijn van een case study

#	Naam	Landen	Bijzonderheden	Oprichting
1	EGTS Via Carpatia	HU, SK	EGTS van twee NUTS 3-regio's opgericht met het oog op algemene samenwerking	31-5-2013
2	EGTS Parc Marin International des Bouches de Bonifacio (Straat van Bonifacio)	FR, IT	EGTS opgericht om grensoverschrijdende samenwerking in het internationale mariene park te stimuleren	11-3-2013
3	EGTS Tritia	CZ, PL, SK	Partnerschap tussen vier regio's met als doel de sociale en economische cohesie in het gebied te bevorderen	25-2-2013
4	EGTS Euregio "Senza Confini"	AT, IT	Partnerschap tussen twee lidstaten met als algemeen doel de economische en sociale cohesie te bevorderen via samenwerking tussen de drie partnerregio's	21-12-2012
5	EGTS Spoločný región limited	CZ, SK	EGTS bestaande uit 22 gemeenten langs de grens tussen Slowakije en Tsjechië met als doel de grensoverschrijdende samenwerking van een institutioneel kader te voorzien	22-5-2013
6	EGTS "Secrétariat du Sommet de la Grande Région"	BE, DE, FR, LU	EGTS bestaande uit tien leden met als doel de <i>Grande Région</i> als gemeenschappelijk grondgebied te versterken	30-6-2013

#	Naam	Landen	Bijzonderheden	Oprichting
7	EGTS TATRY Ltd.	PL, SK	EGTS met twee regio's die streven naar een meer doeltreffende en efficiënte uitvoering van projecten in het kader van het nieuwe programma voor grensoverschrijdende samenwerking PL-SK 2014-2020	20-9-2013
8	EGTS Europees natuurpark Alpi Marittime - Mercantour	FR, IT	Facilitering en bevordering van grensoverschrijdende samenwerking op het grondgebied van de twee parken	23-5-2013
9	EGTS Sajó-Rima / Slaná-Rimava	HU, SK	EGTS bestaande uit vier partners met als doel samen te werken op het gebied van landbouw, industrie, handel en toerisme	3-4-2013

De laatste twee EGTS die bij het CvdR zijn aangemeld, zijn Torysa en Svinka, beide tussen Hongarije en de Slowaakse republiek en gevestigd in resp. Sáradsány (HU) en Tolcsva (HU). Zij werden op 9 oktober 2013 geregistreerd, maar door de late kennisgeving aan het CvdR zijn zij niet opgenomen in deze studie.

EGTS die in 2012 zijn opgericht

In 2012 werden zes EGTS opgericht. Deze groeperingen stonden in 2013 nog steeds in de kinderschoenen. Een groepering die opvalt, is EUKN omdat hierin uitsluitend nationale overheden zijn verenigd. Het is mogelijk dat deze EGTS wordt gebruikt om bepaalde vormen van intergouvernementele samenwerking te institutionaliseren.

EGTS die vóór 2012 zijn opgericht

De overgrote meerderheid van de EGTS die vóór 2012 werden opgericht, is nieuwe projecten blijven ontwikkelen en uitvoeren. In dit hoofdstuk wordt de situatie bekeken van de EGTS die vóór 2012 zijn opgericht en worden details omtrent belangrijke indicatoren verstrekt. Het is niet gelukt om recente informatie over 8 van deze EGTS te verzamelen.

De groeperingen in een notendop - naar een nieuw cohesiebeleid

In 2013 is het hard gegaan met de oprichting van EGTS. Doel van alle EGTS is partnerschappen tot stand brengen om ontwikkeling te bevorderen. De 41 groeperingen die in dit verslag worden genoemd, vertegenwoordigen nu in totaal ongeveer 750 instanties uit de hele EU; deze instanties beslaan een grondgebied waar momenteel ongeveer 76 miljoen mensen wonen¹. De samenstelling van de partnerschappen varieert van kleinschalige lokale of regionaal-lokale samenwerkingsverbanden tot partnerschappen tussen verschillende bestuursniveaus. Ongeveer de helft van de partnerschappen kan worden omschreven als 'hoofdzakelijk lokaal'.

De EGTS Bánát-Triplex Confinium en Eurodistrict Strasbourg-Ortenau hebben hun partnerschap uitgebreid.

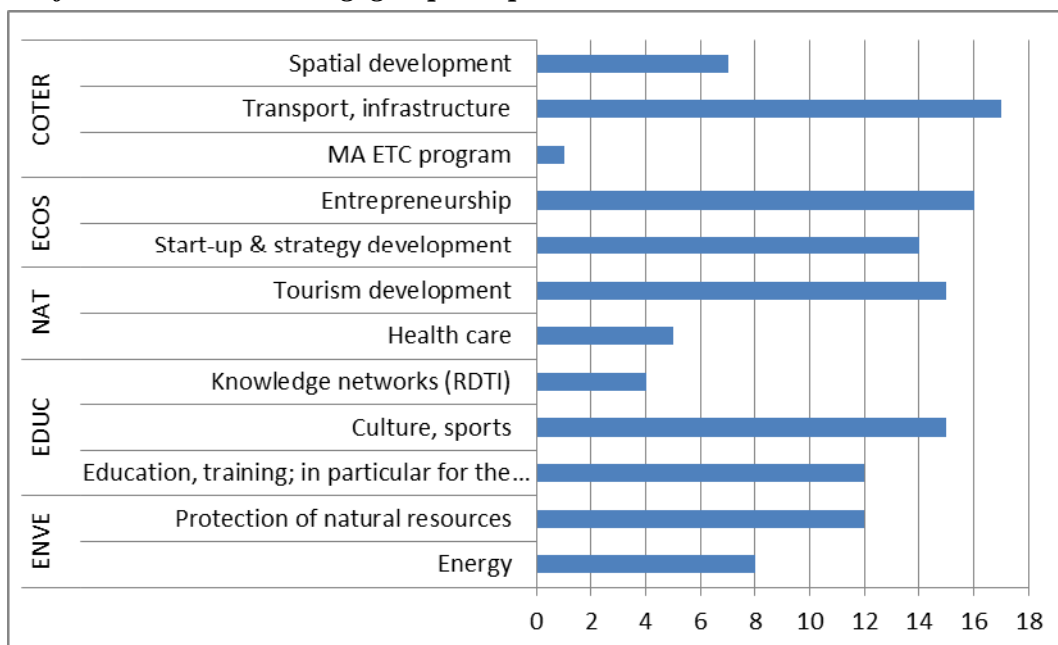
Actieterreinen

In het algemeen kan worden gesteld dat de EGTS op uiteenlopende terreinen actief zijn. De groeperingen zijn actief in het kader van de Europese territoriale samenwerking op een breed en uiteenlopend gebied. In de meeste gevallen gaat het om brede initiatieven met betrekking tot gezamenlijke beleidsontwikkeling en strategische planning. Dit soort EGTS is actief op zoek naar nieuwe vormen van governance en cohesie en wil deze consolideren. Een groot aantal EGTS legt niet op voorhand vast op welke terreinen zij gaan samenwerken. De volgende grafiek bevat een overzicht van de belangrijkste actieterreinen. De meeste EGTS zijn op meer dan één terrein actief.

---

¹ Het transnationale netwerk voor stedelijk beleid EUKN en de EGTS die optreedt als beheersorgaan van een multilateraal programma voor grensoverschrijdende samenwerking zijn hierbij niet meegeteld.

Grafiek 1: actieterreinen gegroepeerd per CvdR-commissie

Bron: Metis GmbH, EGTS-database

De mogelijke rol van de EGTS in de programmeringsperiode voor de Europese structuur- en investeringsfondsen 2014-2020 (Europa 2020)

De Europa 2020-strategie, die de algemene leidraad biedt, omvat zoveel aspecten dat er moeilijk grip op te krijgen is. De mogelijke bijdragen van de EGTS aan Europa 2020 worden daarom omschreven op basis van de zeven zogeheten vlaggenschipinitiatieven. Op dit moment liggen er grote kansen op het gebied van vlaggenschipinitiatieven als "Een hulpbronnefficiënt Europa" (energie en afvalbeheer), "Jeugd in beweging" en "Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen" vanwege de noodzaak om de hoge werkloosheid onder met name jongeren te bestrijden, en "Innovatie-Unie".

De vooruitzichten voor de periode 2014-2020

Het nieuwe cohesiebeleid voor de periode 2014-2020 bevat een reeks nieuwe instrumenten om de strategische dimensie van de Europese structuur- en investeringsfondsen te versterken². Onderzoek heeft uitgewezen dat er veel belangstelling bestaat voor deze instrumenten, vooral voor geïntegreerde

² De uitvoering van gezamenlijke actieplannen moet, gezien de ervaringen met de Europese structuurfondsen, puur resultaatgericht zijn en bestaan uit activiteiten die in verregaande mate gestandaardiseerd zijn en waarvoor standaardprijzen per eenheid kunnen worden gehanteerd.

territoriale investering (ITI - *Integrated Territorial Investment*): 15 van de 20 ondervraagde EGTS gaven te kennen hiervoor belangstelling te hebben. Ongeveer de helft van de EGTS is geïnteresseerd in gezamenlijke actieplannen (JAP - *Joint Action Plans*) en in door de gemeenschap aangestuurde lokale ontwikkeling (CLLD - *Community-led Local Development*). Verschillende respondenten gaven echter aan dat meer sturing door de Commissie noodzakelijk is omdat alleen pragmatische en efficiënte uitvoeringsovereenkomsten de projectleiders inzake territoriale samenwerking ervan kunnen overtuigen dat steun moet worden verleend aan de ontwikkeling en uitwerking van deze instrumenten.

EGTS in oprichting

Er staan momenteel 16 EGTS op stapel, waarvan er drie al rechtspersoonlijkheid hebben. Er zijn twee EGTS opgericht met "on gebruikelijke" doelstellingen: de EGTS CODE 24, die een vervolg is op een INTERREG IVB-project en de corridor Rotterdam-Genua beoogt te ontwikkelen, en de EGTS 'Cities of Ceramics', die is opgericht om de transnationale samenwerking in de keramische kunst en ambachten te stimuleren.

Grafiek 2 Overzicht van de EGTS in oprichting (op 31 december 2013)

#	Naam	Status	Landen
1	Frans-Luxemburgse agglomeratie Alzette-Belval	in afwachting van kennisgeving aan het CvDR	Frankrijk, Luxemburg
2	AEuCC - Cities of Ceramic ³	in afwachting van goedkeuring	Spanje, Frankrijk, Italië, Roemenië
3	Medgidia – Silistra	in afwachting van goedkeuring	Bulgarije, Roemenië
4	Eurocity Valença do Minho - Tui	in afwachting van goedkeuring	Portugal, Spanje
5	CODE 24 – Ontwikkeling corridor Rotterdam-Genua	in voorbereiding	Nederland, Duitsland, Zwitserland, Italië
6	Centraal-Europese vervoerscorridor (CETC)	in voorbereiding	Zweden, Polen, Tsjechische Republiek, Slowakije, Hongarije, Kroatië, Slovenië
7	Europa - bouwen aan een gemeenschappelijke toekomst	in voorbereiding	Hongarije, Roemenië
8	De route van de Phocaeërs	in voorbereiding	Italië, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Malta
9	Eurodistrict TransOderana	in voorbereiding	Duitsland, Polen
10	ESPON 2020-programma	in voorbereiding	EU 28 + 4
11	Békés-Arad	idee	Roemenië, Hongarije
12	Pro Comitatu	idee	Slowakije (o.v.)
13	Donauhanse	idee	Duitsland, Oostenrijk, Hongarije, Servië, Roemenië, Bulgarije, Oekraïne
14	Euregio Maas-Rijn	idee	België, Nederland, Duitsland
15	Euregio Corridor VIII	idee	Italië, Albanië, Griekenland, Macedonië, Bulgarije

³ Bij deze groepering zijn 98 steden in vier landen betrokken. Er zijn geen geografische gegevens bekend over deze steden. Daarom worden zij slechts pro forma aangegeven op de kaart op de volgende bladzijde (in het centrum van de vier landen).